

Krajoznawca Kujawsko - Pomorski

Informator Regionalnego Kolegium Instruktorów Krajoznawstwa PTTK Województwa Kujawsko - Pomorskiego

Bydgoszcz

Chełmno

Grudziądz

Inowrocław

Kruszwica

Świecie

Toruń

Włocławek

Żnin

nr 8 / 2008

czerwiec 2008

Rok III

Nowo mianowani Instruktorzy Krajoznawstwa

W dniu 8 marca 2008 roku odbyło się szóste posiedzenie Regionalnego Kolegium Instruktorów Krajoznawstwa PTTK Województwa Kujawsko - Pomorskiego, w trakcie którego po przeanalizowaniu wniosków Oddziałów: Kujawskiego z Włocławka i Regionalnego „Szlak Brdy” z Bydgoszczy mianowano Mariana Stalisia, Urszulę Sobkowiak i Marka Klaina Instruktorami Krajoznawstwa Regionu. Ponadto dokonano analizy wniosków Oddziałów PTTK: Miejskiego w Bydgoszczy oraz Kujawskiego we Włocławku i pozytywnie zaopiniowano kandydatury na stopień Instruktora Krajoznawstwa Polski - Eugeniusza Badtke i Henryka Wawrzyniaka.

Zgodnie z obowiązującymi procedurami przewodniczący RKIK przesłał stosowne dokumenty do Krajowego Kolegium Instruktorów Krajoznawstwa Komisji Krajoznawczej Zarządu Głównego PTTK w Warszawie. Krajowe Kolegium po rozpatrzeniu przesłanych dokumentów przychyliło się do wniosku naszego Kolegium i w dniu 25 kwietnia 2008 roku postanowiło mianować kolegów Eugeniusza BADTKE - prezesa Oddziału Miejskiego PTTK w Bydgoszczy, członka Regionalnego Kolegium Instruktorów Krajoznawstwa PTTK oraz Henryka WAWRZYNIAKA - bardzo aktywnego działacza Kujawskiego Oddziału PTTK z Włocławka INSTRUKOTRAMI KRAJOZNAWSTWA POLSKI. Na tym samym posiedzeniu Krajowe Kolegium IK nadało numery uprawnień dla nowo mianowanych Instruktorów Krajoznawstwa Regionu - Urszuli SOBKOWIAK i Markowi KLAINOWI - działaczom Regionalnego Oddziału PTTK „Szlak Brdy” z Bydgoszczy oraz Marianowi STALISIOWI - aktywiście z Kujawskiego Oddziału PTTK we Włocławku.

kol. Eugeniusz Badtke - IKP nr 557/P/08

kol. Henryk Wawrzyniak - IKP nr 563/P/08

kol. Urszula Sobkowiak - IKR nr 1776/R/08

kol. Marek Klain - IKR nr 1774/R/08

kol. Marian Staliś - IKR nr 1775/R/098

Serdecznie wszystkim gratulujemy.

(KCz)

Nowe numery uprawnień dla Instruktorów Krajoznawstwa Regionu

Zgodnie z przyjętymi ustaleniami trwa wymiana legitymacji Instruktorów Krajoznawstwa. Osoby, którym uprawnienia nadały były Zarządy Wojewódzkie PTTK w Toruniu, Bydgoszczy i Włocławku musiały zmienić numery legitymacji i uprawnień. Wszyscy Instruktorzy Krajoznawstwa Regionu, którzy mieli takie numery legitymacji (np. 23/Wł, 5/T czy też 15/Bg) musieli złożyć wniosek o nadanie nowego numeru zgodnego z obowiązującą w chwili obecnej metodyką.

Z wielką satysfakcją muszę przyznać, że jedynie działacze Kujawskiego Oddziału PTTK we Włocławku z nieocenioną kol. Heleną Cieślak na czele oraz kol. Teresa Buraczewska z Oddziału PTTK w Inowrocławiu dopełnili w tym zakresie obowiązku złożenia odpowiednich wniosków. W odpowiedzi Komisja Krajoznawcza ZG PTTK w Warszawie nadała niżej wymienionym osobom następujące numery uprawnień IKR:

- kol. Teresa Buraczewska - IKR nr 1788/R/08
- kol. Krzysztof Cieczkiewicz - IKR nr 1777/R/08
- kol. Krystyna Czajkowska - IKR nr 1778/R/08
- kol. Zygmunt Gdaniec - IKR nr 1779/R/08
- kol. Eugeniusz Klockowski - IKR nr 1780/R/08
- kol. Barbara Nowakowska - IKR nr 1781/R/08
- kol. Antoni Pietrzak - IKR nr 1782/R/08
- kol. Wanda Pietrzykowska - IKR nr 1783/R/08
- kol. Magdalena Pinter - IKR nr 1784/R/08
- kol. Agnieszka Sobańska - IKR nr 1785/R/08
- kol. Zbigniew Szumilewski - IKR nr 1786/R/08
- kol. Józef Zyska - IKR nr 1787/R/08

Serdecznie wszystkim gratulujemy.

(KCz)

Rozpoczęcie obchodów 100 - lecia działalności

W 2008 roku nasi Przyjaciele z Włocławka obchodzą 100 rocznicę powstania Oddziału Kujawskiego Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. W dniu 28 marca 2008 roku mszą świętą w intencji działaczy PTK i PTTK w latach 1908 - 2008 odprawioną we włocławskiej Katedrze pw. Wniebowzięcia NMP rozpoczęły się obchody Jubileuszu. Ponadto program obchodów przewidywał Sejmik Prezesów Oddziałów PTTK Województwa Kujawsko - Pomorskiego z udziałem Prezesa ZG PTTK kol. Lecha Drożdżyńskiego oraz Sekretarza Generalnego ZG PTTK kol. Andrzeja Gordona, odsłonięcie na gmachu PTTK tablicy upamiętniającej 100-lecie PTK we

Włocławku, a także otwarcie w siedzibie Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej czasowej wystawy pn.: „Ruch krajoznawczy na Kujawach. 100-lecie Oddziału Kujawskiego PTK/PTTK we Włocławku”. Na zaproszenie włocławskich działaczy PTTK przewodniczący Regionalnego Kolegium Instruktorów Krajoznawstwa PTTK Województwa Kujawsko - Pomorskiego - Krzysztof Czerepowicki wziął udział w tych uroczystościach rozpoczynających Jubileusz.

(KCz)

Siódmy numer „Kujawy i Pomorze”

Ukazał się kolejny, siódmy, a pierwszy w 2008 roku numer dwumiesięcznika „Kujawy i Pomorze”. Zawiera artykuły: Andrzeja Hermanna - „Jaskinie w Gądeckim Jarze”, Henryka Miłoszewskiego - „Warownie nadwiślańskie”, Michała Leszczyńskiego i Łukasza Kurkowskiego - „Ostrogi na Wiśle”, Andrzeja Urbańskiego - „Solec Kujawski” oraz Grzegorza Stępnia - „Elektrownia Wodna Włocławek”. Życzę przyjemnej i wzbogacającej wiedzę lektury.

(KCz)

Nowa odznaka krajoznawcza

Do Regionalnego Kolegium Instruktorów Krajoznawstwa PTTK Województwa Kujawsko - Pomorskiego dotarła informacja o ustanowieniu przez Oddziału PTTK przy Klubie POW w Bydgoszczy z inicjatywy oddziałowej Komisji Krajoznawczej przy współudziale Wydziału Sportu i Turystyki oraz Wydziału Promocji Miasta Urzędu Miasta Bydgoszczy **Odnaki Krajoznawczej „Bydgoszcz i okolice”**.

O wszelkie informacje na temat nowo ustanowionej odznaki proszę się zwracać do członków Komisji Krajoznawczej Oddziału PTTK przy Klubie POW w Bydgoszczy.

(KCz)

Irena Gnap nie żyje

Z nieukrywaniem żalem pozwolę sobie przekazać Szanownym Koleżankom i Kolegom informację o śmierci Ireny Gnap - naszej Koleżanki - Instruktora Krajoznawstwa Regionu, Przewodnika Turystyki Pieszej, Przewodnika Turystyki Górskiej, Organizatora Turystyki, Instruktora Ochrony Przyrody. Wiadomość o jej śmierci przekazali Koledzy z Bydgoszczy. Odeszła na Wieczną Wartę na początku kwietnia 2008 roku. **CZEŚĆ JEJ PAMIĘCI.**

(KCz)

Grudziądzka „Róża”

Ostatnie lata ukazują niezwykle aktywność marketingową władz samorządowych, czego dowodem są realizowane na szeroką skalę inwestycje społeczne, gospodarcze, ekologiczne, które nie tylko poprawiają warunki życia mieszkańców, ale przede wszystkim tworzą atrakcyjny wizerunek miasta.

W trakcie oprowadzania gości po naszym urokliwym mieście, często spotykam się z zainteresowaniem samych mieszkańców, pytających o nazwę, czy konkretny element architektury, kultury naszego grodu. Wielu z nas patrzy na Grudziądz przez pryzmat historii, a zwłaszcza historii swojego miejsca urodzenia i najbliższej okolicy.

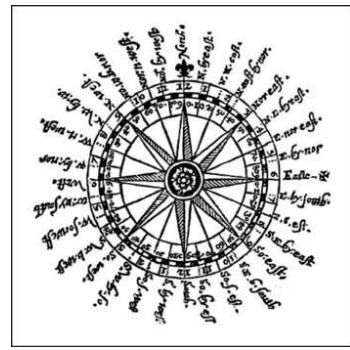
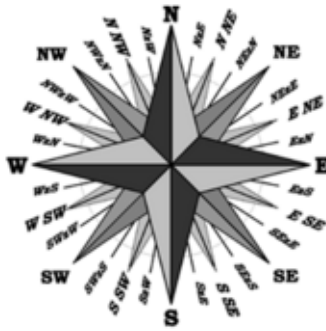
W codziennej gonitwie w nieustannym rozwiązywaniu problemów, większość nie ma czasu na historyczną książkę, przewodnik, aby poznać fakty, wydarzenia i daty związane z naszym miastem. Mieszkańcy, którzy pragną dowiedzieć się czegoś więcej o Grudziądzu, jego historii, architekturze o miejscach znanych nam na co dzień, spotkanie z przewodnikiem PTTK przybliży i ugruntuje wiedzę.

Oprowadzę czytelników po najbardziej uczęszczanym przez mieszkańców miejscu w Grudziądzu Placu 23 Stycznia (dawniej był to Rynek Zbożowy). Konkretnie po najniższym piętrze jego architektury – chodniku, który ma charakter zabytkowy, jako dawna droga o brukowej nawierzchni Rynku Zbożowego jest przykładem takiej małej architektury, sztuki brukarskiej. Należy docenić trud i kunsztowność brukarzy w układaniu kostki brukowej, która stała się uroczym zakątkiem początku XX wiecznego Grudziądza.

W kostce brukowej odczytujemy różę kompasową, zwaną też zwyczajowo różą wiatrów. Została wybrukowana w centralnym miejscu placu. Obecnie bruk z granitowymi i bazaltowymi kostkami służy mieszkańcom jako postój Taxi, a najlepiej widoczna jest, gdy siedzi się na balkonie i z góry podziwia się jej piękno.

Różą wiatrów nazywamy odpowiednio wyskalowaną tarczę do określania kierunków w nawigacji. Skala róży wiatrów może być wyznaczona podziałką stopniową lub rumbową.

Rozkwit róży kompasowej przypada na lata 1325 - 1650, kiedy to na pierwszych portolanach wykreślano tzw. linie rumbowe do oznaczenia kierunków. Oryginalnie to urządzenie było używane do wskazywania kierunków wiatrów (wtedy było znane jako róża wiatrów), ale 32 rumbowa róża kompasowa pochodzi od wskazania kierunków ośmiu głównych wiatrów, ośmiu półwiatrów i szesnastu ćwierćwiatrów. Warto wspomnieć, że najładniej różę kompasową rysowali Włosi ze szkół kartograficznych w Genui i w Wenecji. Byli oni najlepszymi twórcami map. Obecnie róża wiatrów ma znaczenie tylko czysto dekoracyjne. Jej zanik na mapach nastąpił około 1890 roku. Jeden wariant róży wiatrów przetrwał do dnia dzisiejszego. Mapy dla Atlantyku i Pacyfiku pokazują rozkład wiatrów na obszarze około pięciostopniowym (trzysta mil kwadratowych) dla każdego miesiąca w roku. Strzałki pokazują kierunek wiatru, a liczby wskazują jego siłę (w skali wiatru według Beauforta). Grudziądz jest nielicznym, a może jedynym miastem, posiadającym taki zabytek, który powstał około 1909 roku. Tworzyła go bordiura (ozdobne obramowanie na obrzeżach) z różą wiatrów, zharmonizowana z cokołem pomnika Germanii z koniem, wzniesionego po zwycięskiej wojnie francusko - pruskiej, który upamiętniał poległych. W 1912 roku umieszczono na nim powstały przed I wojną światową medalion z wizerunkiem kanclerza Rzeszy Ottona von Bismarcka. Pomnik ten na stałe wszedł w panoramę małej architektury dawnego Rynku Zbożowego.

Należy przyjąć, że „grudziądzka róża” została wykonana w celu wyznaczenia środka miasta, a także upiększenia najważniejszej ulicy początku XX wieku. Istnieje hipoteza, że powstanie róży wiatrów może wiązać się z wodowaniem krążownika kieszonkowego „Graudenz” (Kleiner Kreuzer Graudenz) w 1914 roku. Krążownik ów traktowany mógł być jako ukazanie i wzmacnianie potęgi morskiej II Rzeszy. Być może określała ona kierunki stron świata pilotom wojskowym stacjonującym w naszym garnizonie. Chociaż do I wojny światowej nie ma żadnych danych o samolotach stacjonujących w Grudziądzu. Dopiero w 1913 roku wytyczono lotnisko o wymiarach 850 na 550 metrów, zbudowano koszary i warsztaty do obsługi lotniska. Ciekawostką jest wyskalowanie „róży grudziądzkiej” wskazującej kierunek na zachód, jej odchylenie według wskazań kompasu wynosi około 45° (główna oś wschód - zachód), nie

spełniała żadnej roli nawigacyjnej w lotnictwie. Fakt ten świadczy o silnych więzach ludności niemieckiej z II Rzeszą i dbałość o estetykę miasta.

Po odzyskaniu niepodległości przez Polskę i po późniejszym powrocie Grudziądza do Rzeczypospolitej 23 stycznia 1920 roku, cokół pomnika Bismarcka z 1925 roku przerobiono na pomnik polski poprzez umieszczenie godła państwowego i tablicy z napisem - „Nieznanemu Żołnierzowi Poległemu za Ojczyznę”. Pomnik rozebrano w 1931 roku po odsłonięciu na Rynku Głównym „Pomnika Niepodległości” w 1930 roku.

Róża wiatrów cieszyła oczy mieszkańców oraz żołnierzy z całej Polski, którzy służyli w licznych pułkach od kawalerii, lotnictwa, artylerii, żandarmerii po piechotę. Rynek Zbożowy to najpiękniejsza w okresie międzywojennym dzielnica handlowa i rozrywkowa Grudziądza.

W czasie II wojny światowej z wiadomych względów doszło w Grudziądzu do zniszczenia wielu brukowanych nawierzchni ulic i placów.

Jednak w okresie Polski socjalistycznej dokonano dewastacji „grudziądzkiej róży”, jedna czwarta jej powierzchni została zniszczona.

Czy bezpowrotnie?

Przewodnik PTTK - Wiesław Wydrzyński (Oddział PTTK w Grudziądzu)

Apel do Oddziałów PTTK z naszego województwa

W dalszym ciągu apeluję do Kolegów z oddziałów, które „prowadzą” swoje odznaki krajoznawcze - mam na myśli oddziały zniński, włocławski, chełmiński, brodnicki, Miejski w Toruniu, przy Klubie POW i Regionalny „Szlak Brdy” z Bydgoszczy. Proszę Was o przesyłanie ma adres widoczny w stopce wydawniczej materiałów dotyczących historii powstania i funkcjonowania poszczególnych odznak, ich wizerunków, liczby zweryfikowanych i przyznanych odznak i temu podobnych ciekawostek.

Krzysztof Czerepowicki

WYDAWCA: Regionalne Kolegium Instruktorów Krajoznawstwa PTTK Województwa Kujawsko - Pomorskiego z siedzibą przy Oddziale PTTK im. kś. ppłk. dr. Władysława Łęgi w Grudziądzu ul. Za Basenem 2

NAKŁAD: 10 egzemplarzy + wersja elektroniczna

ADRES DO KORESPONDENCJI: Krzysztof Czerepowicki 86-300 Grudziądz ul. Władysława Łęgi 5/41

e-mail: krzysztofczerepowicki@o2.pl